

Калі б твой дзень быў каляровы?..

«**М**ОЙ сын бегает за мной как хвостик, — скардзіцца мама чатырохгадовага Даніка. — Збірае пазл — просіць, каб я сядзела побач і глядзела, гуляе ў машынкі — трэба, каб «бібікала» разам з ім; калі не пачытаю ўслых казку перад сном, не засне». Майму Сымону пяць — і тая ж сітуацыя: усё хоча рабіць разам. Пераказала тую размову сястры. А Наташа кажа: «Радуйцеся і атрымлівайце асалоду ад таго, што маеце. Хутка гэтага ўсяго не будзе... Вось майму Мацвею ўжо восьмы год пайшоў. Раней кніжку прасіў пачытаць. А цяпер мама для гэтага не патрэбная, бо сам навучыўся. Ідзе ў свой пакой і чытае тое, што сам хоча. Прыходзіць са школы — асвойвае новы від кубіка Рубіка, вучыцца жангліраваць па роліку на YouTube. Я зразумела, што калі цяпер упусціць момант, то кропак судакранання з Мацвеем з кожным годам будзе становіцца ўсё менш і менш».

Каб не страціць кантакт з сынам, мая сястра выршыла дзейнічаць неадкладна. Раз на тыдзень яна возіць Мацвея вучыцца іграць на гітары. «Усе бацькі, — кажа, — чакаюць сваіх дзяцей на калідоры. Я ж прысутнічаю на занятку і засвойваю музычную граматы разам з сынам, дома з задавальненнем развучаю з ім пройдзеныя акорды. Акрамя таго, заўважыла, што Мацвей любіць катацца на веласіпедзе. Раней ён наразіў кругі па стадыёне, а я сядзела на лавачцы і назірала. Але адчувала, што гэта не спрыяе наладжванню больш блізкіх адносін з сынам. І вось днямі я прапанавала мужу купіць веласіпеды і нам з ім, каб на выхадных ладзіць сямейныя паездкі. Гэта была цудоўная ідэя. У нас з сынам і мужам з'явілася яшчэ адна агульная справа і тэма для размовы».

З нараджэннем сына ў маім жыцці з'явілася шмат кніг і відэалекцыяў па псіхалогіі. Яны дапамагаюць своечасова заўважаць свае ўпушчэнні ў выхаванні і штосьці карэктываваць. Некаторыя мамы і таты лічаць, што выконваюць свой бацькоўскі доўг, укальваючы на рабоце і забяспечваючы дзіця ўсім неабходным. Але, сцвярджаюць псіхалагі, гэтыя намаганні пакрываюць толькі базавыя патрэбы, але не закрываюць душу. Дзіця можа адчуваць удзячнасць за «развівашкі», абноўкі ды цацкі. Але любоў, адданасць і давер нараджаюцца не так. Менавіта таму трэба больш размаўляць са сваімі дзецьмі на розныя тэмы (не толькі пра адзінкі ў школе; не варта злоўжываць і бясконцымі ўказаннямі, забаронамі, крытыкай і кантролем). Напрыклад, у блогу сямейнага псіхалага Вольгі Пекун сустрэла прыблізны спіс «Што спытаць у дзіцяці, каб зблізіцца з ім?» Сярод пытанняў: «Што цябе здзівіла ў апошнія дні? Які сябар прымушае цябе больш за ўсё смяцца? Калі б твой дзень быў каляровы, якога б ён быў колеру? Табе падабаецца дзіцяца з іншымі дзецьмі? Што для цябе важна ў нашых адносінах? Якое тваё любімае месца ў доме? Які самы шчаслівы момант, які ты памятаеш са сваёй сям'ёй? А які самы дрэнны? Калі б ты быў супергероем, то якім? Куды б ты накіраваўся ў падарожжа?» Днямі я задала іх свайму сыну і даведалася пра яго шмат цікавага. Паспрабуйце і вы.

...1 чэрвеня адзначаецца Міжнародны дзень абароны дзяцей. Дык вось, галоўнае, ад чаго сёння трэба абараняць хлопчыкаў і дзяўчынак, — гэта ад недахопу бацькоўскай увагі. І справа зусім не ў колькасці, а ў якасці сумесна праведзенага часу. Нам, татам і мамам, варта памятаць, што нельга гуляць з дзіцём у дыназаўраў, думаючы пра свае нявырашаныя праблемы. Гэта не працуе. Важна знаходзіць час на сумесныя справы, пры гэтым цалкам быць са сваім малым, глядзець яму ў вочы і зацікаўлена слухаць, што ён гаворыць. Інакш паступова наша месца зоймуць мабільныя тэлефоны ды планшэты... Негатыўны прыклад навідавоку. У мужа прыяцелькі ёсць сын ад першага шлюбу. Ён праз выхадныя прыязджае да таты ў госці і два дні запар бязвылазна сядзіць у сваім пакоі, гуляе ў камп'ютарныя гульні. Калі ж мужчына па парадзе жонкі прапанаваў сыну пакідаць мяч у баскетбольнае кальцо, дык падлетак сказаў, што яму гэта нецікава...

Мяне ж натхняюць зусім іншыя, станоўчыя, прыклады. У прыватнасці, вельмі прыемна назіраць, як чымбалістка Ала Віктараўна ходзіць са сваімі ўжо дарослымі дзецьмі ў кіно, тэатр, на выставы, сем'ямі вандруюць па Беларусі. Ім цікава разам, бо ў іх ёсць агульныя інтарэсы, тэмы для размовы, моцныя традыцыі. А галоўнае — узаемаразуменне і ўзаемападтрымка. Цёплыя адносіны — справа не аднаго дня, яны, кажа жанчына, выбудовваюцца па цагліны, год за годам, пачынаючы з самага нараджэння дзіця.

Надзея ДРЫНДРОЖЫК.

Тыя, хто побач

«КАЛІ ТЫ БАГАЦЕЙШЫ, ДАПАМАЖЫ ІНШАМУ»

Якія прынцыпы закладвае ў выхаванне сваіх дзяцей лаўрэат рэспубліканскага конкурсу «Жанчына года» Надзея ЛАСТОЎСКАЯ

НАДЗЕЯ Уладзіславаўна не проста жанчына-пераможца. Яна ўвайшла ў лік найлепшых матуль у намінацыі «Матчына слава». Гэта значыць, выхавала дастойных і паспяховых дзяцей. Праўда, сустрэцца з дзецьмі ў мяне не атрымалася — яны раз'ехаліся з род-

нага дома. Хтосьці жыве ў Гродне, хтосьці — у Мінску. Там і працуюць, і вучацца. А з Надзеяй Уладзіславаўнай мы сустрэліся ў яе другім доме — Воранаўскай сярэдняй школе, дзе яна працуе настаўніцай вось ужо 27 гадоў. (Заканчэнне на 3-й стар. «СГ».)

Дарослым на заветку

АСЦЯРОЖНА — ЛЕТА...

Аб чым бацькам неабходна пагаварыць са сваімі дзецьмі напярэдадні летніх канікул?

ПРАЗ пару дзён наступіць самы доўгачаканы перыяд для многіх жыхароў нашай краіны. Для юных беларусаў — дакладна. Летнія канікулы — магчымасць не толькі перадыхнуць ад школьных урокаў і выверанага распарадку дня, але і рабіць тое, што на працягу навучальнага года было не дазволена або абмежавана часам: катацца на веласіпедзе, купацца ў вадаёме, бавіць час з сябрамі за самымі рознымі заняткамі.

З пачаткам лета на своеасаблівую перадышку ад пэўных абавязкаў, у першую чаргу звязаных са школай, разлічваюць і бацькі. Аднак далёка не ўсе з іх могуць забяспечыць поўны кантроль над сваімі дзецьмі на працягу ўсяго канікулярнага перыяду. Хтосьці адпраўляе нашчадкаў у летнік, у кагосьці ёсць надзейныя памочнікі ў якасці бабуль і дзядуль, у некаторых дзеці вымушаны заставацца адны дома, пакуль бацькі знаходзяцца на рабоце. Які б сцэнарый правядзення летніх канікул дарослыя ні падрыхтавалі для сваіх дзяцей, першае, што яны павінны зрабіць, — расказаць

аб магчымых небяспечных сітуацыях і, самае галоўнае, патлумачыць, як сябе паводзіць, калі іх не ўдалося пазбегнуць.

МАЛЫЯ — У ПОЛІ ЗРОКУ

Пачнём з самых маленькіх. Найважнейшае правіла для бацькоў тых, хто пачаў рабіць свае першыя крокі, — стварыць бяспечнае асяроддзе. Напрыклад, абмежаваць спецыяльнымі заглушкамі доступ да разетак і электрапрыбораў, вострых вуглоў, вады.

«Бацькі павінны забяспечыць пастаянны кантроль за сваімі малымі дзецьмі, — звяртае ўвагу афіцыйны прадстаўнік Мінскага абласнога ўпраўлення Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Анастасія ШВАЙБОВІЧ. — Трэба апусціцца на ўзровень вачэй дзіцяці і паглядзець, што яму відаць. Так можна ўбачыць тое, што можа ўяўляць небяспеку для малога. Варта выключыць са звычак матуль і такія факты, як выбяганне ў краму або адлучэнне на хвіліну да суседкі. На жаль, за гэта

імгненне можа здарыцца непапраўнае. І тады такі сцэнарыі перайграць будзе немагчыма».

Па прыклады далёка хадзіць не трэба. У чэрвені мінулага года ў хатнім басейне на тэрыторыі прыватнага дома ў Мінскім раёне патанула паўтарагадовая дзяўчынка. Увесь дзень шматдзетная сям'я займалася будоўляй, у пэўны момант дзіця знікла з поля зроку бацькоў. Заўважыўшы адсутнасць дзяўчынкі, бацька з маці сталі яе шукаць. Знайшлі без прыкмет жыцця ў каркасным басейне. Басейн быў абсталяваны лесвіцай, якой дзіця змагло самастойна скарысціцца.

(Заканчэнне на 2-й стар. «СГ».)